

Sygn. akt V ACa 576/17

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jadwiga Galas (spr.)
Sędziowie:	SA Lucjan Modrzyk
	SA Tomasz Pidzik

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2017 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy

ze skargi (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o uchylenie wyroku Sądu Polubownego (...)

z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. akt SP – M. 4/A/15

p o s t a n a w i a: odrzucić skargę.

SSA Tomasz Pidzik SSA Jadwiga Galas SSA Lucjan Modrzyk

Sygn. akt V ACa 576/17

UZASADNIENIE

W złożonej w dniu 25 lipca 2017 r. skardze o uchylenie wyroku Sądu Polubownego (...)z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. akt SP – M.4/A/15 sporządzonej przez profesjonalnego pełnomocnika – radcę prawnego, skarżąca zawarła wniosek o zwolnienie jej w całości od obowiązku uiszczenia opłaty od tejże skargi, która wynosi 100.000 zł, podnosząc, iż nie posiada środków pieniężnych wystarczających na uiszczenie opłaty sądowej od skargi w najmniejszej nawet części. Podała, że wysokość środków złożonych na rachunku bankowym skarżącego jest niewystarczająca do pokrycia opłaty sądowej od skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Ponadto, zaciągnięcie pożyczki na koszty sądowe, zważywszy na jej sytuację finansową, jest nierealne. Na skarżącej ciężą zobowiązania z tytułu zawartych umów kredytu, leasingu i faktoringu. Na poparcie powyższych twierdzeń skarżąca przedłożyła dokumenty w postaci wyciągów z rachunków bankowych obrazujące stan jej kont na dzień 21 i 24 lipca 2017 r. (por. k. 95-98), zestawienie zobowiązań wobec kontrahentów (k. 99-100), bilans na dzień 28 lutego 2017 r. i na dzień 31 maja 2017 r. (k. 101 i 103) oraz rachunek zysków i strat za okres od 1 marca do 31 maja 2017 r. (por. k. 102).

Na zarządzenie Sądu Apelacyjnego z dnia 14 września 2017 r. skarżąca w terminie uzupełniła dokumentację finansową spółki i przedłożyła do akt bilans oraz rachunek zysków

i strat aktualne na dzień 31 sierpnia 2017 r., deklaracje podatku od towarów i usług za pierwsze osiem miesięcy 2017 r. oraz historie operacji na dwóch rachunkach bankowych spółki obejmujące okres od 25 maja 2017 r. do 31 lipca 2017 r. (k. 170-281).

Zgodnie z art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Jak wynika z przedstawionych przez skarżącą dokumentów w postaci rachunków zysków i strat oraz bilansów, w okresie od 1 marca 2017 r. do 31 maja 2017 r. uzyskała ona przychód w wysokości 5.153.654,21 zł, lecz ostatecznie osiągnęła stratę rzędu 96.878,91 zł. Na dzień 31 sierpnia 2017 r. przychody skarżącej osiągnęły 7.561.057,79 zł, a jej strata powiększyła się do kwoty 734.530,18 zł. Jednocześnie na dzień 31 maja 2017 r. skarżąca posiadała aktywa obrotowe w wysokości 12.021.199,07 zł, w tym zapasy materiałów wartości 6.054.246,22 zł i środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych w wysokości 686.402,21 zł. Stan aktywów obrotowych na dzień 31 sierpnia 2017 r. wyniósł natomiast 9.500.439,55 zł, i obejmował on m.in. zapasy towarów o wartości 5.265.038,05 zł oraz środki pieniężne wysokości 441.273,25 zł. (por. k. 101-103, k. 170-172)

Także z przedłożonych przez skarżącą deklaracji Vat wynika, że spółka prowadzi działalność i co miesiąc wykazuje z niej wysokie przychody, sięgające w niektórych miesiącach kilku milionów złotych jak choćby w miesiącach luty, marzec czy maj, gdzie podstawa opodatkowania dostawy i importu towarów wynosiła odpowiednio 3.757.533 zł, 4.080.305 zł, 2.239.449 zł. W pozostałych miesiącach kwoty te oscylowały natomiast w granicach jednego miliona. (por. k. 173 – 190)

Z historii rachunku bankowego skarżącej spółki w (...) S.A. za okres od 25 maja do 31 lipca 2017 r. wynika, że saldo na rachunku na dzień 25 maja 2017 r. wynosiło 19.786,20 zł, na dzień 31 lipca 2017 r. było to 41.651,25 zł, a suma wpływów na konto w tym okresie wyniosła 978.971,57 zł. (por. k. 109-209). Z kolei z rachunku bankowego skarżącej spółki w (...) S.A. wynika, że saldo początkowe spółki na dzień 25 maja 2017 r. wyniosło 63.729,55 zł, na dzień 31 lipca 2017 r. było to 8.561,41 zł, a suma wpływów na konto w tym okresie wyniosła 1.720.754,37 zł (por. k. 210-281).

Okoliczność zaistnienia straty bilansowej na dzień 31 maja 2017 r. nie stanowi samoistnej i wystarczającej przesłanki uzasadniającej zwolnienie skarżącej z obowiązku poniesienia kosztów sądowych. Przede wszystkim podkreślić należy, iż wynik gospodarczy związany z prowadzoną działalnością, w tym strata z prowadzenia tejże działalności jest elementem ryzyka prowadzenia takiej działalności i w żadnym razie nie stanowi wystarczającej podstawy dla uzyskania zwolnienia od kosztów sądowych. Fakt, iż koszty działalności gospodarczej strony przewyższają jej przychody generując stratę nie podważa możliwości poniesienia przez nią opłaty od skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Występowanie straty nie świadczy o tym, iż strona nie dysponuje środkami koniecznymi do pokrycia kosztów sądowych. Podkreślić należy, że do kosztów działalności gospodarczej należą również koszty dochodzenia przed sądem roszczeń związanych z prowadzeniem tej działalności gospodarczej. Zatem powódka powinna koszty sądowe pokrywać

z uzyskiwanych przychodów z działalności gospodarczej, nie zaś z dochodu.

Zaskarżony wyrok sądu polubownego zapadł w dniu 20 kwietnia 2017 r., a został doręczony z uzasadnieniem skarżącej spółce w dniu 25 maja 2017 r., wobec czego ostatnim dniem na wniesienie skargi o jego uchylenie był dzień 25 lipca 2017 r. Mając na względzie przedstawione powyżej okoliczności, uzasadnionym jest przyjęcie, że w okresie tym skarżąca miała możliwość zgromadzenia środków finansowych na uiszczenie chociażby częściowo opłaty od skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego w wysokości 50.000 zł. Koszty sądowe niniejszego postępowania, którego przedmiot bezpośrednio związany jest

z prowadzoną przez skarżącą działalnością, w istocie stanowią element kosztów prowadzenia tej działalności. Nie są więc w żaden sposób uprzywilejowane w stosunku do pozostałych ponoszonych przez nią w ramach działalności

kosztów i – jak wskazano już wcześniej – regulowane winny być na równi z nimi z przychodów, a nie z dochodów spółki oraz uwzględniane przy planowaniu wydatków.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że wniosek skarżącej o zwolnienie od opłaty sądowej od skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego zasługiwał na uwzględnienie jedynie częściowo. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19 października 2017 r. wniosek skarżącej został uwzględniony w zakresie zwolnienia jej od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego ponad kwotę 50.000 złotych, a w pozostałym zakresie oddalony (k. 283).

Odpis powyższego rozstrzygnięcia doręczono pełnomocnikowi skarżącej w dniu 26 października 2017 r. (k. 286). W dniu 2 listopada 2017 r. skarżąca wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19 października 2017 r., które postanowieniem z dnia 23 listopada 2017 r. odrzucono (k. 293). Do dnia 22 listopada 2017 r. na konto Sądu Apelacyjnego nie wpłynęła natomiast wymagana opłata od skargi (por. k. 295)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Skarga podlegała odrzuceniu jako nieopłacona.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2014., poz. 1025), gdy pismo podlegające opłacie m. in. w wysokości stosunkowej wniesione zostało przez radcę prawnego i jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia.

Odpis postanowienia częściowo oddalającego wniosek skarżącej o zwolnienie od kosztów sądowych doręczony został jej pełnomocnikowi w dniu 26 października 2017 r. Zgodnie z wyżej powołanym przepisem, termin do uiszczenia opłaty sądowej upływał więc w dniu 2 listopada 2017 r. Obowiązek uiszczenia opłaty sądowej aktualizuje się bowiem dla profesjonalnego pełnomocnika w chwili doręczenia mu odpisu postanowienia oddalającego (w całości lub w części) wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2011 r., V CZ 116/10, LEX nr 1108525).

Należy zatem stwierdzić, że dla skarżącej termin ten upłynął bezskutecznie, albowiem wymagana opłata od skargi do dnia 22 listopada 2017 r. nie została uiszczona.

Zgodnie z art. 1207 § 2 k.p.c. do postępowania ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, jeżeli przepisy art. 1208-1211 k.p.c. nie stanowią inaczej, stosuje się odpowiednio przepisy o apelacji.

Co do odrzuconego zażalenia (k. 293) Sąd Apelacyjny zauważa, że w postępowaniu w przedmiocie skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego nie ma zastosowania art. 394 k.p.c. regulujący kwestię dopuszczalności zaskarżenia postanowień sądu pierwszej instancji, a jednocześnie żaden przepis regulujący postępowanie apelacyjne nie przewiduje możliwości zaskarżenia postanowienia Sądu Apelacyjnego w przedmiocie wniosku

o zwolnienie od kosztów sądowych. Podstawy takiej nie stanowi art. 394² k.p.c. wskazujący te z postanowień Sądu Apelacyjnego, które podlegają zaskarżeniu zażaleniem do innego składu tego Sądu, a który to przepis nie obejmuje rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku

o zwolnienie od kosztów sądowych. Podstawy zażalenia w niniejszej sprawie nie można również upatrywać w treści art. 1159 § 2 k.p.c., zgodnie z którym na postanowienie sądu przysługuje zażalenie w wypadkach wskazanych w ustawie. W ocenie Sądu umiejscowienie tego przepisu w przepisach ogólnych o postępowaniu arbitrażowym wskazuje na to, że odnosi do tych wyraźnie uregulowanych w ustawie sytuacji, kiedy sąd powszechny uprawniony jest w ramach postępowania arbitrażowego do wydawania określonego rodzaju rozstrzygnięć podlegających zaskarżeniu. Zażalenie przysługuje więc na postanowienie sądu w przedmiocie wynagrodzenia arbitra (art. 1179 k.p.c.), na

postanowienie sądu w przedmiocie właściwości sądu polubownego (art. 1180 k.p.c.), na postanowienie sądu w przedmiocie wstrzymania wykonania wyroku sądu polubownego (art. 1210 k.p.c.), na postanowienie sądu w przedmiocie uznania lub stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego (art. 1214 k.p.c.). Kwestia natomiast dopuszczalności zażalenia na postanowienie w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych regulowana jest w ramach art. 1207 § 2 k.p.c. przewidującego odpowiednie zastosowania do postępowania wywołanego skargą o uchylenie wyroku sądu polubownego przepisów o postępowaniu apelacyjnym, w toku którego takie zażalenie nie przysługuje. W konsekwencji wniesione przez skarżącego zażalenie, jako niedopuszczalne, podlegało odrzuceniu na podstawie art. 394² § 2 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 373 k.p.c.

Reasumując, skoro w przepisany terminie skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego nie została opłacona, na podstawie art. 373 k.p.c. w związku z art. 1207 § 2 k.p.c. podlegała ona – jako nieopłacona – odrzuceniu.

SSA Tomasz Pidzik SSA Jadwiga Galas SSA Lucjan Modrzyk